

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea : Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an : în țară : pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni : de flecare cm. Lei 6.—.

Fondator : Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Director : Constantin Popp.

□

Redactor : Dr. Mihai Veliciu.

S u m a r u l :

Dela „Solidaritatea”. — Lupta împotriva bolșevismului economic. — Patru ani de stabilizare românească. — Iarăși modificarea legii contribuțiilor directe. — Situația. — *Cronica*: Legea asanării și procesele eurențe. Numărul și valoarea polițelor protestate în 1932. Noul timbre fiscale.

Dela „Solidaritatea”.

Comunicat.

Băncile membre sunt rugate insistent să plătească fără întârziere taxele față de asociație.

Am așteptat mereu, luni întregi, cu răbdare, dând dovadă de cea mai perfectă înțelegere a greutăților prin cari trec instituțiile noastre așa de falnice altădată.

Dar acum, după sfârșitul unui an, când avem și noi datorii de plătit, fiecare dintre aceste instituțiuni are obligația să satisfacă neîntârziat îndatoririlor materiale față de asociația, ale cărei interese se confundă întocmai cu interesele membrilor săi.

Statutele obligă Consiliul de administrație să excludă din asociație băncile, cari nu-și achită în curs de o lună dela provocare taxele de membru.

Înțelegători ai situației actuale fără precedent în care se sbat membrele Solidarității, am făcut aceste provocări abia în Ianuarie și Februarie a. c. Avem toată nădejdea, că cei în restanță își vor da silința acum să împlinescă aceste îndatoriri, pentru a nu pune Consiliul în situația mai mult decât neplăcută de a aplica dispozițiile statutare.

Consiliul de administrație.

Lupta împotriva bolșevismului economic.

Marea adunare dela Cluj.

Cuvântările d-lor Aurel Vlad, ing. Mares, Dr. I. Tolciu, G. R. Sturdza. — Moftiunea.

București—Ploești—Galați—Sibiu, acum Clujul și cât de curând Timișoara—Arad—Brașov.

O serie întreagă de mari întruniri pe toată țara, o dovadă, că în România mai sunt și alte neamuri de oameni decât debitori.

Mai sunt adecă și creditori.

Cuvântul dlui A. Vlad, spus cu multă vreme înainte, prin care se afirma, că avem mai mulți creditori decât debitori, și-a aflat în sfârșit cea mai desăvârșită justificare. Adevărul acesta, așa de important, pentru mișcarea, pe care o reprezintă frontul împotriva bolșevismului economic, a fost însăfârșit constințit în mod oficial, prin datele publicate de Ministerul de Justiție.

Avem așa dar, după aceste date, 2,474,781 debitori agricoli față de 2,334.000 creditori, fără a socoti aci pe deponenți și acționari.

Dacă la cifra creditorilor — vom adăoga numai pe cei 1.000.000 — deponenți și membrii cooperatiști, numărul creditorilor va întrece considerabil pe debitori.

S'au dumirit, însăfârșit, demagogii vânători de voturi, că legea conversiunii n'o să le facă prea mulți prietini?

Dar pe lângă aceste date foarte importante, împrejurările actuale au mai adus ceva nou, care nu ne îmbucură, dar care justifică pe deplin acțiunea frontului contra bolșevismului economic: Starea de asediu. Introducerea stării de asediu înseamnă, că nu am greșit nici cu o singură iotă atunci, când afirmam, că legea conversiunii bolșevizează țara.

Iată, astăzi avem dureroasa satisfacție de a vedea profețiile noastre împlinite.

Pe lângă protestul ridicat de un număr considerabil de cetățeni dintre cei mai buni, pe cari îi are

Clujul românesc, adunarea din 5 crt. a mai avut darul să scoată în evidență încă un moment dintre cele mai îmbucurătoare: Este vorba de legătura sufletească a Românilor ardeleni cu frații lor din vechea Patrie.

Cuvântarea dlui Costin Sturdza, care punea tocmai această chestiune, a fost acoperită cu ropote de aplauze și strigăte de bravo interminabile — sinceră expresie a celor mai spontane sentimente de dragoste față de scumpa și iubită noastră Românie mică.

Principala figură din adunarea dela Cluj a fost însă, indiscutabil, persoana dlui Aurel Vlad.

Intreaga sală avea ochii ațintiți asupra D-sale. Căci dl Vlad a spus-o dela început și a spus-o apoi mereu fără întrerupere, în ciuda tuturor curentelor potrivnice: **LEGEA TREBUE ABROGATĂ!**

Din această categorică atitudine dl Vlad nu cedat nici un singur pas.

Dl Vlad este omul dintr'o bucată, care nu cunoaște compromisuri.

Măndru și neincovoiat, persoana dlui Vlad, prin greutatea morală indiscutabilă, pe care o reprezintă, amintește figura măreață a marelui Cato din timpul Romanilor.

Fără a trăda cea mai mică emoție față de tuntele de aplauze și expresiile spontane de recunoștință ale publicului clujan pentru curajul cu care a știut să afirme totdeauna adevărul, din înfățișarea sa se putea desprinde doar un singur și categoric răspuns:

„CETERUM CENSEO...”

* * *

Adunarea a fost deschisă la orele 11 de către dl Dr. Teodor Mihali, cunoscutul luptător memorandist din Ardeal, care în aplauzele unanime ale numeroasei asistențe a spus următoarele:

Trăim vremuri grele, poate, cum nu mi-a fost dat mie să trăiesc. Faptul, că dv. v'ați întrunit astăzi într'un număr atât de mare în această sală, este o cheazăie, că lupta ce o vom duce va fi încununată de izbândă. Chestiunea la ordinea zilei este aceea a asanării datoriilor agricultorilor.

Asanarea agricultorului a devenit o necesitate în împrejurările grele în care ne e dat să trăim. Am auzit fel de fel de posibilități ca să se poată rezolva în mod just și echitabil această mare chestiune, salvându-se atât debitorii cât și creditorii, și în fine să nu se atace creditul țării. O țară fără credit nu mai poate exista. Privitor la această chestiune eu am avut onoarea ca alături de dnii Bontescu, Comșa și alții să prezint factorilor conducători felurite propuneri pentru soluționarea acestei probleme. Și poate că am fi reușit, dacă nu li se tăiau toate posibilitățile de a informa pe factorii competenți, așa cum ni le-a tăiat dl Argetoianu. Mărturisesc sincer că în acel an am intrat și eu în lupta politică a așa zisei Uniuni Naționale, dar spre durerea mea am constatat, că aceea a fost mai mult desbinare națională. Trebuie să mărturisesc sincer, că n'am suferit atâtea împilări și injosiri nici în închisorile unde am fost asvârlit de unguri pentru cauza națională, câte am suferit în acel an.

Domnilor, eu vă mulțumesc pentru faptul că vați prezentat în așa număr frumos la această adunare.

Cuvântarea dlui Dr. Aurel Vlad.

Di Dr. A. Vlad (primit cu aplauze și ovațiuni): Vă mulțumesc pentru distincția pe care mi-o faceți alegându-mă. de președinte al întrunirii de azi. Întrunirea de astăzi nu are caracter politic, nu face și nici nu vrea să facă politică de partid. Ci urmărește interesul cetățenilor, pentru a scoate țara din haosul mare de astăzi, haos, pe care l'au cauzat toate partidele politice. Fie-mi permis ca să spun și eu ceeace a spus Lloyd George cu privire la partidele politice: națiunea s'a convins că nici un partid politic nu are monopolul înțelepciunii.

Prin urmare, Domnia Voastră, opinia publică, trebuie să dați îndrumare partidelor politice, opinia publică a D-voastră trebuie să fixeze granițele până la care partidele politice pot să meargă, să fixeze cadrele de principii, în care să se rezolve problemele cele mai importante (Aprobări, aplauze).

Noi, domnilor dela unire încoace suntem într'o permanentă criză. Criza de azi încă nu s'a soluționat, pentru că nu s'a stabilit acel echilibru, care trebuie să stabilească norme pentru toate refacerile mari.

Istoria ne spune, că toate prefacerile au fost cauzate, în totdeauna, de curentele extremei stângi, dar atunci, când trebuia să se refacă societatea tot partidele de dreapta au fost acelea, cari au stabilit ordinea, suținând-o, pentru bunăstarea și fericirea popoarelor. Tot așa și în cazul nostru, ne-am putut convinge, că promisiunile făcute de partidele politice înaintea unui popor încă nepregătit politiceste, cât de mult au stricat țării. Pentru că oricât de mare aderent al democrației ar fi cineva, trebuie să recunoaștem, că poporul nostru nu a fost pregătit pentru ca să i se dea conducerea.

Și când fac această constatare, nu o fac pentru Ardeal, pentru că sub raportul conștiinței politice, al conștiinței civice, dintre toate ramurile cari compun România Mare, Ardealul și Bucovina sunt cele mai pregătite și că poporul nostru de aici din Ardeal a participat de mult timp la viața politică, atât la viața de stat, cât și la cea comunală, până când masele populare din celelalte ținuturi, au fost cu totul scoase din cadrele constituției până la 1918, adică până la introducerea sufragiului universal.

Domnilor! Se înșală aceea, cari cred, că votul universal este totdeauna în serviciul democrației.

Votul universal introdus într'o țară, în care poporul nu are conștiința civică, de cele mai multeori este în serviciul dictaturii, în serviciul demagogiei, poporul nu este condus de cei mai înțelepți, ci de aceia cari îi fac promisiunile cele mai irealizabile. (Aprobăr).

Măcinarea autorității statului.

Noi am ajuns în starea critică în care ne aflăm astăzi, în urma promisiunilor făcute de demagogii, cari îmbată lumea cu apă rece, reușind să distrugă autoritatea și stabilitatea, ducând nihilismul la sate, așa încât azi lipsește respectul autorității, iar principiul acesteia este aproape compromis.

Domnilor! Noi am făcut 2 reforme mari.

S'a făcut reforma agrară și toată lumea, toți demagogii credeau, că prin reforma agrară se va introduce o adevărată fericire la sate. Dar prin reforma agrară, care sa făcut la noi în senzul demagogic, s'a pulverizat proprietatea agricolă. Nu s'a format o clasă țărănească înstărită, care să fie baza societății și straja materială a statului. Pulverizându-se proprietatea agrară,

ni s'a distrus agricultura, ni s'a distrus baza economică și baza financiară și s'a dat prima lovitură finanțelor noastre de stat. (Așa-i, aprobări).

După teoria democratică cea mai nouă, pământul trebuie să îndeplinească o funcțiune socială. Admit această teorie, dar dacă pământul îndeplinește o funcțiune socială atunci cred, că el trebuie dat în mâna acelor cari se dovedesc și s'au dovedit, că împlinesc mai bine această funcțiune socială, nu în mâna celor cari nu fac nimic.

Datoriile agricole.

Abia am trecut peste această reformă, încă nu i s'au închis ranele, și iată că s'a deschis o nouă problemă, o nouă reformă, chestiunea datoriilor agrare. Trebuie recunoscut, că toți debitorii în urma crizei mondiale au ajuns într'o situațiune precară, dar trebuie admis și faptul că statul, deși avea la îndemână, nu a aplicat legile, pentruca lucrurile să nu ajungă așa de departe, cum suntem astăzi. N'a împiedecat uzura, statul a admis-o, iar justiția n'a urmărit-o și nici n'a judecat pe aceia, cari abuzând de situația grea a debitorului, i-au impus acestuia condițiuni nemenoase. Avem în statul nostru legi, cum sunt cele împotriva uzurei aici în Ardeal de exemplu, și nu trebuia decât ca această lege să se extindă și în celelalte provincii și atunci cred, că răul de care suferim azi ar fi fost în bună parte înlăturat.

Nu s'a făcut însă, pentrucă s'au împotrivit atunci tocmai aceia, cari azi vin să ne ceară ștergerea datoriilor. Ei bine, a venit criza mondială și atunci o bună parte a locuitorilor dela sate n'a mai putut face față obligațiunilor din cauza scăderii prețurilor produselor lor. Și atunci s'a născut ideea conversiunii datoriilor, pe care au înjghebat-o tocmai aceea, cari au făcut instigații pe această temă și cari erau cointeresați, fiind datori. Și așa am ajuns domnilor să legiferăm chestiunea asanării datoriilor agricole, fără a cunoaște date și fără a ști cum stau lucrurile.

O voce din public: Să ni se spună, cam când s'a făcut la noi vre-o lege bazată pe date statistice...

Dr. Aurel Vlad: Cam niciodată. (Ilaritate).

În urma votării legii, creditorii peste 10 hectare sunt chemați ca ei să anunțe împrumuturile. Azi avem o statistică aprorimativă, care ne dă o iconă asupra acestei probleme. Din datele statistice cari se găsesc la ministerul justiției, datoriile tuturor debitorilor agricoli nu fac mai mult de 52 miliarde. Acum domnilor din categoria debitorilor cu peste 10 hectare s'au anunțat 16.000 din totalul de 180.000 adică $11\frac{3}{8}$, cari au datorii în valoare de 16 miliarde Lei. Dintre aceștia 16.000 de debitori agricoli cu peste 10 hectare, 800 de inși au la un loc 11 miliarde datorii, deci o mână de oameni. Aceștia sunt aceea, cari au deslănțuit demagogia ca să salveze averile lor. Dacă din 180.000 numai 16.000 au cerut asanarea, trebuie să recunoaștem că această lege aduce foloase numai unei cincimi a proprietarilor cu peste 10 hectare și nu trebuie să uităm, că datoriile acestora în marea lor majoritate nu sunt agrare, ci au fost făcute pentru a satisface gusturile rafinate a atâtor și atâtor decavați, cari au petrecut și petrec în Elveția și la Monte-Carlo.

Voci din public: ..Și-au clădit palate... Au făcut lux cu automobile... și-au făcut depozite în Elveția... afară din țară cu ei!...

Astfel stând lucrurile, cred că a fost o mare greșală când s'a legiferat în acest fel. Dar nici problema debitorilor sub 10 hectare nu este tocmai așa după cum s'a prezentat și după cum a fost speculată de demagogi.

Ei n'au ținut cont de realități, n'au ținut cont de faptul că dintre 3.863.000 agricultori sub 10 Ha. datori nu sunt decât 2.474.781, prin urmare 34% nu au nici o datorie.

Fără, Domnilor, față de 2.474.000 de debitori stau 2.334.000 de creditori, pentrucă nu toți debitorii sunt datori la bănci. Din suma cu care datorează debitorii agricoli, o treime e la creditori privați, s'a îndatorat țaran dela țaran, s'a împrumutat frate pe frate...

Numărul creditorilor mai mare ca al debitorilor.

Dacă la cei 2.334.000 creditori privați am adăga suma deponenților și acționarilor, cari și ei sunt interesați la soluționarea acestei probleme vom descoperi, că sunt mult mai mulți aceia, cari sunt loviți, decât acei cari sunt ajutați. În Transilvania avem 756.928 debitori față de 1.239.094 creditori. Prin urmare sunt cu aproape jumătate mai mulți creditori, decât debitori, fără a socoti aici acționarii și deponenții. Noi trebuie să aflăm o modalitate dreaptă și justă, ca să ajutăm pe toți aceia, cari merită ajutorul nostru și să nu distrugem pe acei, cari au adunat și au cruțat. (Aprobări. aplauze.)

Cea mai mare greșală a felului cum s'a soluționat această problemă, este că nu s'a căutat să se afle situația debitorilor, cari cad în asanare de drept. Vă întreb eu pe dv. dacă unul care a luat bani împrumut și a stat în cărciumă și a petrecut merită să fie ajutat, iar cel harnic și agonisitor să fie lovit?

Prin urmare trebuie făcută selecționarea între acei cari merită, trebuie selecționați acei cari au întrebuițat împrumuturile pentru lucruri folositoare, trebuie stabilit, cari sunt acei cari se pot ei ajuta și cari n'au nevoie de sprijinul statului, pentrucă sunt și de aceștia. Această lege care este astăzi în vigoare reduce la jumătate datoria unui om sub 10 hectare cu o avere de 3—400.000 Lei, iar bietul deponent care și-a rupt dela gură și și-a agonisit 20.000, de Lei îi pierde toți. E just aceasta? Vedeți dv. că trebuiesc stabilite categoriile, și celui care n'are nevoie de ajutor, să nu i-l dai, iar acei cari nu mai pot fi ajutați, să-i lași în voia sorții. Eu cred, că s'ar putea afla mijloace suficiente pentru soluționarea acestei probleme și pentru a asana pe toți aceia, cari merită să fie asanați. (Aplauze.)

Rezerve neutilizate.

Statul e într'o situație materială foarte precară, dar vă întreb eu pe dv. oare de ce nu se vând, de ce nu se lichidează enormele rezerve de stat rămase după improprietărire, pe care azi le folosesc diferiții agronomi și consilieri? Dacă s'ar lichida acestea, eu cred că s'ar aduna 15—20 miliarde, sună care ar acoperi toate pierderile juste pentru ajutorarea debitorilor agricoli. Pentru soluționarea acestei probleme, noi am avut în vedere dispozițiile Constituției. Constituția nu admite nici o reducere a creanței și nici o confiscare. Prin urmare, care ar fi soluția dacă nu aceasta pe care și un țaran din țara mea Martin Sebastian a găsit-o de bună? O repartiție justă pentru toți a sumei

ar fi cel mai bun mijloc de îndreptare al răului. Dispozițiile constituției nu se pot încălca, proprietatea privată nu poate fi atacată, pentru că desființând azi creanțe, mâine ne putem aștepta să vie alți nebuni și să ne ia boul din bățatură. (Aplauze frenetice).

Ori există proprietate ori nu există, dar nu putem admite ca desființând creanțele, să nu desființăm și celelalte categorii de proprietăți. Nu putem admite ca astăzi să dăm jumătate din avere altora și peste zece ani o nouă expropriere să ne înjumătățească jumătatea rămasă astăzi. Ori respectăm principiul proprietății private, ori trecem la sistemul comunist și atunci nu o să mai avem nici unul nimic. (Aprobări unanime).

Statul nostru prin guvernul său a urmat tratative la Geneva pentru redresarea economică și financiară a țării. Geneva și acei cari sunt în Liga Națiunilor, reprezintă statele capitaliste, cari nu admit, dacă vom primi sprijinul lor, să se introducă la noi principii comuniste. Prin urmare evident că legea Argetoianu în forma votată va trebui modificată și adusă în consonanță cu principiile constituției, pentru că numai așa putem salva baza societății actuale.

Noi nu apărăm interese bancare, eu unul de când sunt — și am dovedit-o asta cât am fost director al Băncii Ardeleana, — fapte constatate de altfel și de dl Lăpădatu în istoricul acestui institut — am lucrat totdeauna cu dobânzi ieftine, pentru că știam că dobânzile mari aduc, mai curând sau mai târziu, pierderea capitalului.

Soluționarea acestei probleme așa cum s'a făcut a cauzat desființarea completă a creditului privat și public. Oare poate exista economie națională fără credit? Putem noi sta în situația de azi cu întreprinderile anchilozate? Datoria statului e să facă tot ce-i stă în putință pentru redresarea creditului.

Soluționarea acestei probleme așa cum a fost făcută a distrus finanțele statului și cele private. Acei cari cunosc sistemul nostru știu, că azi statul a pierdut cinci miliarde în urma haosului cauzat de aplicarea legii Argetoianu. Prin urmare aproape suma de care are nevoie, ca să-și acopere nevoile primordiale, ca plata funcționarilor, pensiile etc.

Vă întreb pe dv. dacă se mai poate menține situația de azi, ca mii de pensionari să stea neachitați și muritori de foame?

Am arătat și am dovedit principiile greșite, cari au stat la baza legii Argetoianu. Am arătat felul și modul cum, ori vrem ori nu vrem, guvernul trebuie să soluționeze această problemă.

Nu voi să mă ocup și cu alte probleme de ordin economic și financiar, fiindcă și ceilalți oratori vor să vorbească. Fac apel la dv., ca opinia publică să se trezească, opinia publică conștientă să se manifeste așa, încât partidele politice să fie constrânse a se lăsa de demagogie și la votarea legii electorale, eventual cu ocazia modificării constituției să se ia cele mai severe măsuri împotriva demagogilor și împotriva speculanților, cari nu în interesul statului, ci numai în interesul lor caută să-și facă mendrele.

Să se facă o lege strictă care să pedepsească, eventual să lipsească de mandat pe aceia, cari își uită de încrederea, pe care le-a dat-o poporul, reintroduându-se astfel ordinea în această țară, fără de care refacerea noastră financiară și economică nu se poate face. (Aplauze furtunoase, strigăte de bravos, trăiască Aurel Vlad).

Cuvântarea d-lui inginer Mares.

O simplă analiză a modului cum ați trăit dv. sub ocupațiunea maghiară, arată ori cum că legea conversiunii trebuie să aibă o repercusiune mult mai mare în Ardeal, decât în celelalte părți ale țării. Viața dv. a fost mult mai grea ca a noastră, caracterele s'au oțelit prin suferințe. De aceea dv. ați învățat ceea ce se chiamă privațiune, prevedere și economie. Legea conversiunii a lovit toate economiile și pe toți dela dv. Statul a căzut pe mâna politicianilor de meserie, trimiși și insinuați, când cer voturile, îndrăzneți după ce le-au obținut. Asemenea politicieni trăind din patimi și sforării, uitând ce e demnitate, datorie, cinste, au făcut numai demagogie și cum demagogiei îi plac succese repezi și care să ia ochii, au făurit la repezeală legea conversiunii, pe care urmașii lor nu au avut nici priceperea, nici curajul să o abroge.

Domnilor, trebuie să constatăm un paradox al zilei de azi: bolșevicii merg spre dreapta, iar noi spre stânga, lovind clasa cea mai strângătoare (aprobări unanime). Nu negăm existența problemei, nu negăm datoria statului de a ajuta agricultura, dar acest lucru să se facă numai pentru cine merită și cu sacrificiul întregii colectivități. Nu apărăm cămătăria, nu apărăm cămătăria, nu apărăm abuzurile, dar legea conversiunii a amplificat aceste abuzuri.

Discursul d-lui Dr. Ioachim Toleiu.

Despre „Lupta împotriva bolșevismului economic” s'a făcut afirmația greșită că ar fi o simplă acțiune bancară, menită să aducă salvarea institutelor noastre de credit grav amenințate în existența lor de legile economice din ultimii ani și în deosebi de legea conversiunii datoriiilor agricole și aceea a moratoriului datoriiilor urbane.

Obiectivul acestei mișcări este mult mai vast și mai mare; ea vizează soarta neamului nostru întreg ajuns la o grea răspântie a istoriei.

Întreaga legislație economică a partidelor noastre cari au guvernat țara după războiu, cu tot programul lor burghezo-capitalist, vadește o progresivă deplasare spre extrema stângă în direcția comunismului leninist și stalinist!

Și ceea ce este și mai grav, e faptul, că doctrina bolșevică nefiind adoptată sistematic și pe față, în legislația noastră postbelică se întâlnesc principii de dreapta cu doctrine de stânga extremă, cari se bat în capete.

Cauza lipsei de încredere.

Această promiscuitate de doctrine, această zăpăceală ideologică, formează, după modesta mea părere cauza principală a lipsei de încredere și a întregii depresiuni economice și morale de care suferim azi cu toții.

Căci este absurd a pretinde să rezolvi problema de economie capitalistă cu metode și mijloace comuniste.

Este îngrozitor, d-lor, când însăși deținătorii puterii de stat proclamă de pildă necesitatea lichidării trecutului și a introducerii economiei dirijate, ca o dogmă de guvernământ în materie economică și financiară.

Căci ce însemnează „economia dirijată”, dacă nu socialismul marxist de stat așa cum a fost pus în practică în Rusia sovietică?

Și oare ce înseamnă „lichidarea trecutului”, dacă nu dărâmarea tuturor acelor instituțiuni economice, juridice și sociale cari au fost așezate la temelia întregii noastre organizațiuni de stat?

În această situație de generală incertitudine „frontul antibolșevic” e cu adevărat singura noastră busolă de salvare!

Mișcarea aceasta întrunește toate elementele acelor mari involburări de energii naționale, cari în cursul sbuciumului nostru milenar au știut în clipa de grea încercare să sintetizeze vrednicia și puterea de viață a unui neam și au știut prin o gigantică sfortare materială și morală să-și asigure pacinica evoluție a acestui neam și ascensiunea lui spre culmile misiunii sale istorice.

Dacă statul în vreme de criză cumplită se aseamănă cu o navă care în bezna nopții se luptă disperată cu valurile infuriate ale mării, acțiunea anti bolșevică este farul luminos, care arată cărmacilor din depărtare calea care duce la liman.

Programul noii acțiuni.

Pentru a evidenția și mai bine rolul de ordin național al acestei mișcări, voi schița în câteva cuvinte programul ideologic al acestei acțiuni.

Frontul antibolșevic a înscris în steagul său de luptă ca motto: orientarea spre dreapta!

Ce înseamnă această orientare spre dreapta?

Ea înseamnă d-lor întreaga înțelepciune a poporului nostru, înțelepciune verificată prin îndelungatele experiențe ale unui trecut sbuciumat.

Și fiindcă acțiunea d-lui Aurel Vlad și Grigore Filipescu a fost timbrată de răuvoitori ca o mișcare reacționară, trebuie să spunem: da! ea este o reacțiune, dar o reacțiune a bunului simț al neamului nostru împotriva curentului de dărâmare și anarhizare.

Căci orientarea spre dreapta înseamnă afirmarea ideii de autoritate, de ordine și disciplină morală și socială, care constituie condițiunile esențiale ale existenței oricărei societăți.

Orientarea spre dreapta înseamnă unitatea spirituală a poporului nostru sub dominațiunea ideii de naționalism integral și de patriotism luminat!

Orientarea spre dreapta înseamnă să pui la temelia statului proprietatea individuală, cu inițiativa particulară și cu respectul avutului și muncii altuia, ca bază economică, și

ideia de familie și puterea spirituală a creștinismului ca bază morală și socială a statului!

Orientarea spre dreapta înseamnă democrație parlamentară deparazită de plaga demagogiei venale și profitoare.

Orientarea spre dreapta înseamnă monarhie constituțională, eliberată de sub influența nefastă a puterilor oculte.

Orientarea spre dreapta înseamnă purificarea morală a vieții noastre publice de sus în jos, ea înseamnă pedeapsa cu moartea pentru toți bandiții avutului public, precum și aplicarea sancțiunilor pilduitoare contra celor, cari ne-au adus la tutela degradantă a finanței streine.

Orientarea spre dreapta înseamnă că puterea de stat trebuie să fie suprema coordonare a tuturor intereselor opuse din stat, că legea trebuie să fie sin-

teza dreptății sociale, având ca bază și îndreptar exclusiv interesul permanent și superior al colectivității.

Orientarea spre dreapta nu admite și înfierează cu strășnicie precedente scandaloase, ca acela creat de regimul Iorga-Argetoianu prin legea conversiunii datorilor agricole, care a fost confecționată de înșiși parlamentarii debitori, pentru a scăpa de datorii, și de miniștri, cari nutreau intențiuni ascunse de a-și constitui pe această platformă demagogică un partid politic.

Aceasta ar fi în rezumat ideologia de dreapta preconizată de conducătorii acțiunii antibolșevice.

Putem afirma cu hotărâre că conștiința neamului s'a trezit din letargie și faptul acesta este chezașia cea mai sigură că ziua biruinței nu este departe!

Cuvântarea d-lui Costin Sturza.

Acum un an și jumătate am vorbit pantru întâia dată într'o întrunire publică la Cluj. Venisem atunci cu o îndoială în suflet. Voiam să știu dacă e adevărată șoapta ce ajunsese până la noi, că nu vom fi priviți dincoace de Carpați cu dragostea de altădată, că o dihonie s'a înfipt între frați, că pe mormintele cari ne-au dat România Mare, nu înflorește totdeauna floarea recunoștinții, ci crește uneori și buruiana desbinării.

Mi-a fost ușor să văd, că șoapta nu era adevărată. Că aceiași nație bună și muncitoare trăește pe ambele povârnișuri ale Carpaților și că oamenii de treabă sunt la fel aici, ca și dincolo, dupăcum la fel sunt dușmăniți demagogii și farsorii. (Aplauze furtunoase).

Sunt însă, și e firesc să fie deosebiri între provincii. Deosebiri, pe cari le-a stabilit împrejurările istorice. Vechiul regat cu neîncetatele incursiuni dușmane, știe mai degrabă să dea soldați decât cetățeni.

Războiul nu e prilej bun nici de dezvoltare a spiritului politic, nici de întărire a spiritului gospodăresc. Iată de ce astăzi când un vânt de anarhie începe să bată, când parcă sunt deopotrivă primejduite libertățile cetățenești și ordinea juridică — a cărei dintâi temelie e respectul proprietății — gândul nostru încrezător se îndreaptă spre citadela Ardealului, tranșea civilizației românești, pe care de atâtea ori am apărât-o contra dușmanilor din afară. Acum e rândul dv. să o apărați împotriva dușmanilor dinlăuntru.

Aceasta am venit să vă spunem. Și totodată vă asigurăm. că în această luptă, zi după zi se găsesc mai mulți, cari să vie cot lo cot lângă dv. (Aplauze îndelung repetate).

Mai ia cuvântul dl prof NICOLAE POPA, care răspunzând oratorilor expune un plan al său în ce privește conversiunea datorilor agricole.

Inchiderea adunării.

Luând cuvântul dl Dr. Aurel Vlad spune: Cred, că ordinea de zi este exhaustivă. Mulțumesc d-lor Mareș și Costin Sturza, (trăiască! aplauze frenetice) că au binevoit să ia cuvântul la această adunare. Mulțumesc deasemenea numeroasei asistențe a cărei prezență este o chezașie, că opinia publică începe să se miște și că incurând opinia sănătoasă, de care avem nevoie cu toții, va birui, îndreptând pe drumurile bune destinele scumpei noastre țări.

Dați-mi voie ca înainte de a încheia să dau citire următoarei motiuni.

Moștione.

Cetățenii din orașul Cluj, întruniți astăzi în sala festivă a noului palat al Camerei de Comerț, fără deosebire de vederi politice — și ascultând cuvântul conducătorilor luptei împotriva teedintelor de anarhizare și bolșevizare;

Își exprimă dorința, ca în vederea operei de refacere și consolidare economică a țării noastre, toate partidele și toți factorii politici să convină asupra unui program comun de lucru și de guvernământ, ferit de luptele politice de partid și investit cu toate garanțiile de stabilitate și continuitate;

Problemele economice și financiare, inclusiv problema reglementării datoriilor, să se facă în spiritul și cadrele dreptului comun și a normelor constituționale, înlăturându-se orice preocupare de ordin politic de partid, sau a oricărei considerațiuni de clasă, și având în vedere exclusiv interesele superioare și permanente ale țării.

Cetățenii Clujului își exprimă convingerea că normalizarea vieții economice nu se poate face decât orin stricta respectare a principiilor ee liberalism economic, ce stau la baza sistemului nostru economic, cu respectul avutului și erepturilor altuia, și cu respectarea principiului de intangibilitate a obligațiunilor contractuale;

Că redresarea finanțelor publice nu trebuie să se facă prin o fiscalitate excesivă, care ruinează puterea de producțiune a națiunii, ci prin adaptarea cheltuelilor statului la nivelul veniturilor publice și la puterea contributivă a națiunii.

Să se procedeze de către reprezentanții puterii de stat la o urgentă acțiune de lămurire a opiniei publice cu privire la primejdia națională, pe care o reprezintă pentru neamul și statul nostru curente subversive.

Cârmuitorii statului să-și dea toate silințele în vederea restabilirii ideii de autoritate publică, de ordine și de disciplină socială și morală, și să procedeze la o temeinică operă de purificare morală a întregii noastre vieți publice prin stabilirea răspunderilor și prin aplicarea sancțiunilor.

I. OGTEANU.

Patru ani de stabilizare românească

7 Februarie 1929 — 7 Februarie 1933.

de Leon Proea.

II.

Producția mondială e împărțită în două clase: industrie și agricultură. Fiecare din ele dispun de o indiosincrasie, organizație adecuată, sisteme separate, trebuințe diferite. Și cât de diametral opusă apare alcătuirea fiecăreia tot atât de indestructibilă este interdependența. Deaceea situația nefavorabilă a producției agricole nu a putut rămâne fără influință asupra industriei.

Sacrificiile industriei sunt fără îndoială inco-mensurabile fiindcă însăși rezistența ei în vremuri de criză este alta, mai slabă, și capitalurile investite se urcă la cifre mari.

Fascinația bogăției împrumutată de inflație consumatorilor și întreprinderilor, simpton de care aminteam și la început, a canalizat toate disponibilitățile de numerar spre întreprinderi noi. O dorință mai mult de speculație decât de plasament. Cât a fost de viguros acest curent a demonstrat-o cifra capitalurilor europene irosite în valorile mobiliare americane.

Ca și alte categorii ale activității, producția și consumul însemnează apogeul lor în anul 1928. Din acest an industria alunecă pe panta depresiunii, producția în continuă descreștere cantitativ și ca valoare.

Renunțând la cercetarea cauzelor de ordin economic în general care nu-și are locul aici, cam aceleași pentru totalitatea țărilor, nu putem să lăsăm trecută cu vederea vina statului român. Nu o facem din vreaea de afirmare a războiului ce dăinuște de veacuri între stat și cetățean, dimpotrivă, în interesul dreptății trebuie să recunoaștem, că unele erori fundamentale în organizația finanțelor statului și cari privesc producția și desfacerea bogățiilor nu pot fi modificate. Existența lor este cu forța cerută de asigurarea bugetului anual. Totuș, astăzi când politica economiilor desăvârșite alcătuește cuvântul de ordine la administrarea avutului public și particular, aplicarea ei se poate face fără a prejudicia în extremă ramurile de bogăție. În orice caz sacrificiile trebuie mai echitabil repartizate alături de comprimările bugetare cele mai radicale, acolo unde nu este vorba de sacrificii.

Însănătoșirea monedei noastre, din primul an a adus o înviorare puterii de cumpărare a consumatorului. A fost urmarea destinderii posesorilor instrumentului de schimb asigurat și cari până aici ezitau încheierea transacțiilor spre a-se pune la adăpostul fluctuațiilor dese și vehemente soluționate întotdeauna prin pierderi. Fixitatea prețurilor nu mai făcea din cumpărători-importatori speculatori fără voe.

Dar avântul unui spor al capacității de achiziție, puse în practică, nu avu darul să fie o piață de desfacere de lungă durată. Deja către încheierea primului exercițiu de monedă stabilizată reacțiunea se întronă. Criza economică inversunată din agricultură, principalul consumator, și retribuțiunile clasei salarizate aduc producătorii în greu impas. Defecțiunea a atins punctul cel mai critic în trimestrul al doilea al anului scurs.

Fiscalitatea, care deși excesivă abia a putut asigura într'un an echilibrul bugetului, stăruește în intrasigența exercițiilor cu activitate economică normală. Disproporția între valoarea obiectului și componenții costului se evidențiază prin urmare tot mai mult. Din pricina impozitelor cari nu pot și nu vor să cedeze din rigiditate am fost mărturii la concedierile în massă a lucrătorilor și funcționarilor; concentrările industriale

au fost încheiate numai spre a contingenta producția cutărei mărfi între elementele de concurență de odinioară, pentruca în acest fel să se scadă la minimum cheltuielile de regie și pierderile ce eventual le-ar aduce o fabricație ceva mai ridicată.

Iată spre exemplu impozitele și taxele ce apasă (1931) cel mai însemnat articol de export industrial românesc, litrul de benzină ușoară:

Taxă de consumație	7,50	Lei
Taxă de drumuri	1,50	"
Taxă com. Ploești	0,12	"
Cifra afacerilor	0,23	"
Timbre etc.	0,02	"
	<u>9,37</u>	Lei

Industria românească suportă din impozitele prevăzute în bugetul statului:

a patra parte la indirecte;

jumătate la directe, la care bineînțeles se adaugă cheltuielile de regie și exploatare.

S'a redus rentabilitatea fabricațiunii mărfurilor în așa măsură încât un produs ajuns în portul de exportare trebuie vândut pe un preț care foarte des nu acopere cheltuielile de fabricație. Contracte de acest fel, cu pierderi însemnate, repetate duc inevitabil la suspendarea lucrărilor acelei uzini și închiderea porților.

Statul nu-și plătește datoriile, este o realitate pentru toți.

În Parlamentul românesc s'au ridicat glasuri în fiecare campanie de alcătuire a bugetului și cari atrăgeau atenția asupra furnizorilor Statului rămași neplătiți. Se deschideau capitole bugetare executabile numai dacă se realizau încasări echivalente. Și cum niciodată nu era cazul, furnizorii tot neonoraji rămăneau. Cazul anului 1931 când s'a atașat ca un tender, în plus, la bugetul ordinar un buget fantomă din sume ce se vor atribui producătorilor, cari au aprovizionat diferitele departamente ale Statului, este tipic.

Industria textilă românească [zace în marasm tocmai de pe urma celor expuse. Starea industriei de pielărie și încălțăminte nu este mai fericită.

S'a infiltrat prea adânc în mintea opiniei publice nerespectarea contractelor din partea Statului. Problema este însă de o acuitate unică, căci în sumele datorate și neachitate stau înmormântate capitalurile de rulant ale industriilor noastre, fonduri cari din lipsa desăvârșită a creditului nu pot fi înlocuite. Compromiterea unei întregi ramuri industriale cu atâta inconștiență este fără precedent în organizația unui stat, fie el luat la întâmplare.

Și, așa dispar unul după altul contribuabili asinași de receptorul lor.

A treia cauză: tarifele de transport.

Dela 1932 încoace Căile ferate au sfârșit sistematic gestiunea lor cu deficite. S'a introdus ca un

mecanism pierderile anuale în această întreprindere a Statului.

Politica tarifelor de transport pe căile de comunicație este pătrunsă de tendința ca ele să fie cât mai urcate. Nu am avea nimic de obiectat dacă acest sacrificiu impus mărfurilor ar da roade pozitive; el nu salvează însă nici situația Căilor ferate, iar pe de altă parte încarcă mărfurile de consum într'un timp când orice centimă însemnează o sentință față de consumator și când numai o îmbărbătare a desfacerii produselor poate canaliza stocurile de fabricate readucând întreprinderile în stare de funcțiune.

Formidabila asediere a creditului românesc întreprinsă cu atât efect de guvernul de specialiști Iorga-Argetoianu a aplicat lovitura de moarte industriei de mașini agricole și morărit în special, producției manufacturate în general.

Legea asanării datoriilor agricole deposedează peste noapte băncile de mijloacele cari le aveau pentru a îndeplini principala lor chemare: procurarea creditului. De-acum marea clădire a creditului dispăre și odată cu dânsa finanțările industriei. Cum vor putea propăși marile stabilimente, private de materialul circulant trebuincios exploatareii? Vor fi în stare să producă atât ca profiturile aproape neexistente, în urma restrângerii consumației, să fie reînnoite și totuși să înlesnească desfacerea fabricatelor posibilă numai pe calea creditului? Și cui să acorde credit ori debitorilor a căror contracte le-a anulat Statul?

Aceasta este pe scurt tragedia industriei românești, care a împiedecat prețurile mărfurilor să se apropie de prețul produselor pământului stânjenind consumul, a îngrădit producția și exportul făcând vechile investiții de capitaluri și acumulări de energie neremuneratorii, a introdus mizeria și depresiunea ce zilnic pândeste alte porți.

Industria petroliferă a mai trebuit să lupte și cu concurența străină. Abundența extragerilor transoceanice și vânzarea forțată a fițeiului caucazian au influențat asupra prețurilor în sens descrescând, întocmai ca și în agricultură, unde orice progres al producției însemnează o mai slabă posibilitate de comercializare.

În interiorul țării concurența între societăți a dat următoarele prețuri, dela stabilizare:

	1928	1929	1930	1931	1932
Benzină ușoară	6,65	6,85	6,08	2,77	2,68
Benzină grea	5,62	5,62	4,77	1,74	1,91
Lamponat	2,84	2,59	1,84	1,09	1,06
Gasoil	2,15	2,02	1,53	0,90	0,93
Reziduri	1,04	1,04	0,75	0,61	0,43

Din aceste date rezultă că începutul răsturnării prețurilor a fost tot 1929. Deși diferențele de prețuri sunt atât de simțitoare, consumul intern notează o descrescere, cu deosebire la uleiuri minerale și motorină alături de o încetare aproape integrală a întrebunțării

păcurii (vezi graficul). Motivele renunțării la țiței și produsele sale derivate se explică înainte de toate prin suspendarea activității multor industrii.

În urma valorificării tot mai nefavorabile a cantităților de țiței extras, producția deși aproape de dublare, a realizat pierderi considerabile.

Astfel:

	Vagoane extrase	Valorificarea în Lei (Milioane)	Spor de producție față de 1928 (Vagoane)	Pierderi teoretice față de 1928 (Milioane)
1928	426.854	7.833	—	—
1929	482.927	7.482	55.873	1.380
1930	574.400	5.212	147.546	5.328
1931	675.780	2.413	248.926	9.989
1932	735.000	—	308.146	—

Rezultatul acestor cifre este următorul: *industria petroliferă a pierdut în intervalul 1929—1932 aproximativ douăzeci și cinci miliarde Lei din cauza prețurilor joase.*

Anul 1929 a mai prejudiciat încă interesele materiale ale rafinăriilor prin denunțarea acordului între diverși producători, cari sunt teoretic despăgubite de urcarea producției petrolifere în 1930, în decursul negocierilor între interesați.

Participările streine după cari ne zoream atât nu au găsit în realizarea stabilizării vreun implus deosebit; industria minieră, cu deosebire, lăncezea din această cauză. Guvernul Național-Țărănesc intenționând a împlini acest gol atât de simțit a modificat în 1929 Legea minelor oferind participărilor streine terenuri exploatabile bogate. Totuși cele două caracteristice ale primului an de stabilizare românească: aplicarea planului Joung și speculația la Bursa americană a preocupat prea intens piața internațională a capitalului punând în rezervă marile investițiuni.

În 1930 ritmul afacerilor pare a marca o accelerare.

În tot acest interval superproducția de țiței din Statele-Unite lua proporții catastrofale pentru indexul prețurilor de pe piața internațională. Scăderea primea încurajări din dumping-ul rusesc care arunca mii de tone de țiței și derivate la prețuri extrem de reduse, așa că anul 1931 nu se desvelea sub auspiciile cele mai fericite.

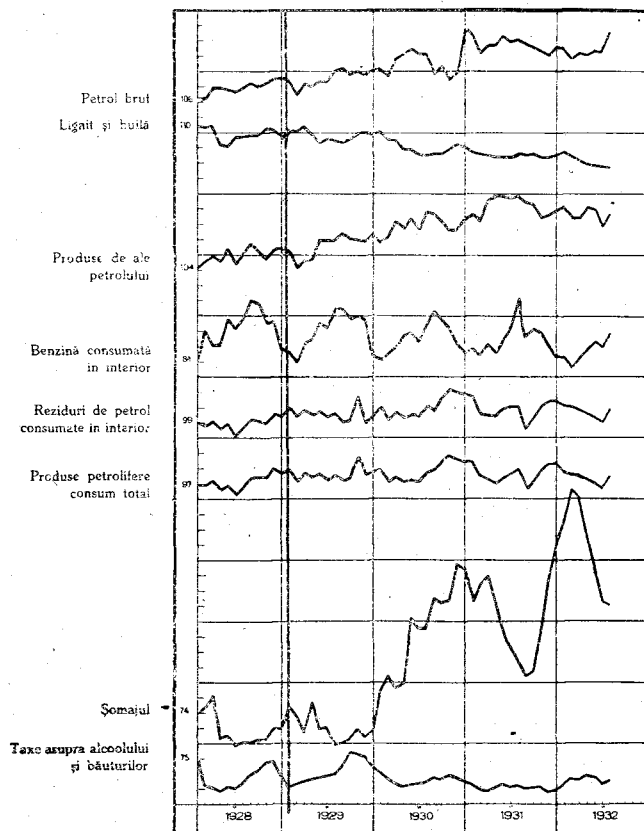
Guvernul român în fața acestei primejdii ce amenință întreaga industrie petroliferă anunță o lege de încurajare votată la 1 August 1931. Prin ea se acordă prime oricărui spor de producție. În acest fel se intenționa compensarea parțială a pierderilor pe cari le provocau prețurile la valorificare. Ineficacitatea sau mai bine curiozitatea, — situația finanțelor împiedica altă procedură, — acestui sprijin asigurat de lege era o concomitentă majorare a taxei de consumație. Prin urmare ce se da cu o mână se lua cu cealaltă și a fost natural ca ameliorarea, care putea pune legea amintită în rândul pușinelor dispoziții în folosul contribuabililor, nu s'a resimțit,

Problema limitării extragerii și contingentării petrolului între țările producătoare devine tot mai acută și o personalitate cu multă autoritate în industria petroliferă I. B. Aug. Kessler, administrator delegat al lui Royal-Dutch Petrol Co., cu planurile sale pune bazele conferinței din 1932, care a hotărât ca diverși producători să conserve statu quo-ul producției din perioada 1 Iulie 1931 și 30 Iunie 1932. Rămâne de văzut dacă îndrumările acestei conferințe, la care nu a luat parte Uniunea republicilor sovietice, însemnează un progres mai îndelungat în organizarea industrială a lumii.

Industria alcoolului, care se bucură de importanța de a fi un mare consumator al produselor agricole se găsește deasemeni într'o stare critică, din lipsa debușeelor dispărute prin restrângerea consumației alimentare și industriale de alcool, fără a mai aminti de impozitele ce apăsau greu această ramură a producției manufacturate.

Înființarea legii din 1926, care urmărește stimularea consumației de alcool natural, a desmembrat până la $\frac{1}{10}$ cantitatea de alcool fabricat în 1929 față de anul de mai sus. Pe de altă parte întrebuințarea alcoolului natural în loc să progreseze a descrescut. Constatarea ultimă nu poate decât să ne bucure, privind chestiunea din punct de vedere igienic, din punct de vedere economic ne întristează însă.

Industria metalurgică și carboniferă suferă greu prin neîncasarea creanțelor ce le are asupra statului; industria cimentului și materiale de construcție ar fi

Graficul Nr. 2.

luat un avânt și mai remarcabil datorită dorinței posesorilor de capitaluri mici și mijlocii de a le plasa în imobile (1931) dacă taxele de transport nu ar împovăra cheltuielile de producție.

Neîncetata diminuare a cererii de mărfuri a dus la inevitabilul efect, restrângerea fabricației, care se traduce prin concedierea brațelor de muncă. Triplul pericol al șom jului, social, politic și economic, dacă nu atât de mare ca în țările cu industrie dezvoltată trebuie să ne preocupe și pe noi fiindcă într-o țară „eminamente agricolă” creșterea lui trebuie împiedecată cu întreaga gamă a mijloacelor de cari dispunem. Guvernării noastre vor trebui de azi înainte și dacă vremurile vitrege nu vor apune încă să fie mult mai binevoitori față de problema celor lipsiți de lucru. Să nu facem ca aproape întotdeauna sesizându-ne prea târziu...

(Va urma.)

Iarăși modificarea legii contribuțiilor directe.

In anii din urmă legea contribuțiilor directe a fost modificată și remodificată de atâtea ori, încât a produs o zăpăceală complectă nu numai în rândurile contribuabililor, dar chiar și în acelea ale organelor fiscale încredințate cu aplicarea ei. Nici nu apărea bine regulamentul de aplicare al noilor modificări și era din nou modificată. Și interesant, totdeauna motivarea modificărilor era o împărțire mai echitabilă a sarcinilor fiscale și anumite degrevări. În practică intențiunile acestea se traduceau de regulă prin noi sarcini fiscale, uneori pe cât de grele, pe atât de nedrepte.

Astfel am ajuns la impozitul asupra pierderii, așa-zisul impozit minimal. La timpul său presa de specialitate și-a spus cuvântul și a arătat, cât de nedrept este acest impozit. Lumea însă s'a împăcat oarecum cu situația, fiindcă impozitul era cât de cât suportabil și avea o limită, peste care nu se putea augmenta pierderea nici a particularilor, nici a societăților anonime.

Mai nou dl. Ministru al Finanțelor a făcut unele declarații presei, din cari vedem, că iară stăm în pragul modificării legii contribuțiilor directe și în special declară războiul societăților anonime, atât industriale, cât și comerciale. Motivarea e aceeași. La aparență e vorba de înlăturarea unei inechități între întreprinderile particulare și societățile anonime cu privire la impunerea acestui impozit minimal, prin ștergerea plafonului, care plafon, cum spuneam, a fost singurul corectiv — și acesta parțial — al acestui impozit nedrept. Ni se promite apoi o mai justă aplicare a lui, pentru a împiedeca evaziunea fiscală, precum și — tot din motive de echitate — sporirea cotei de impunere.

Cvota aceasta va spori pentru industriei cu 100%, iar pentru societățile anonime comerciale cu 200%, un spor care în zilele de azi este enorm, mai cu seamă dacă avem în vedere, că impozitul se plătește atunci când nu e nici un câștig, sau când din contră rezultatul gestiunii se încheie cu pierdere, oricât de mare ar fi acea pierdere.

In realitate acest spor va fi cu mult mai mare decât îndoitul, sau întreitul impozitului minimal calculat după legea actuală. El va putea atinge cifre, pe cari societățile nu le-au plătit nici în anii cei mai buni ca rentabilitate. Se proiectează anume, ca orice societate care lucrează cu un capital propriu mai mic decât un sfert din cifra de afaceri, considerându-se afiliată creditorilor, va plăti impozitul minimal în raport cu cifra de afaceri, aplicându-i-se cvota de 1 și 1 jum. Ușor ne putem închipui, ce înseamnă o astfel de impunere. Mai întâi care e cifra afacerilor unei societăți anonime? Totalul vânzărilor? Dar dacă societatea nu face negoț cu mărfuri? Care este cifra afacerilor unei bănci? Este totalul veniturilor brute, sau totalul împrumuturilor acordate, ori chiar revirimentul ei?

Cunosc un domn administrator financiar, care susținea la o dezbateri în apel, că orice sumă încasată constituie un venit, indiferent la ce cont era creditată, precum orice sumă plătită reprezintă o cheltuială. Deci venitul brut nu era cel arătat în contul de Profit & Pierdere, ci revirimentul cassei. Decontările per prima notă se desinteresa, afacerea devenea mai complicată. Va fi foarte plăcut în viitor să discutăm cu ocaziunea impunerilor, dacă conturile de ordine intră sau nu în calculul cifrei afacerilor. La urma urmei și ordinele de plată, incassourile și remiterile lor sunt afaceri, se încasează pentru ele comisioane.

O altă inovație extraordinară ce ni se promite este impunerea filialelor la impozitul elementar comercial, întocmai după cum se vor impune așa zisele societăți afiliate, adică după cifra afacerilor. Se dă și aci un adevărat asalt pentru nimicirea societăților, căroră le-a mai rămas nițică vlagă și încă nu au închis porțile filialelor. Și pentru ce? Pentru a stârpi evaziunea fiscală? Nu a fost impus venitul acestor filiale până în prezent? Nici de cum. Venitul lor se impunea conform legii împreună cu al centralei, în care era cuprins într'un singur bilanț. Ni se pare însă că motivul este altul. Se intenționează a se stoarce un impozit mai mare dela societățile anonime și cum urcarea cotelor de impunere e prea bătătoare la ochii, vedește prea tare nedreptatea ce li s'ar face, se recurge la procedura arătată. O urcare a impozitelor societăților anonime azi, este însă o încercare de a sfoarce zăr din piatră. Vom vedea dacă va reinvia Păcală din poveste, ca să facă minunea asta. Tare ne temem însă, că rezultatul nu va fi cel din poveste ci un adevărat dezastru.

O altă măsură deplorabilă ce se anunță și care denotă că înaintăm către prăpastie în materie fiscală, este micșorarea cotei, ce poate fi trecută la rezervele statutare, din profitul net, fără a fi supusă impozitelor. Se reduce această cvotă dela 10% la 5% până când rezervele ating jumătate din capital, după aceea orice rezervă va fi impusă. Și aci situația se arată eronat, fiindcă se spune că cvota de 5% se raportează la capital, până când legea prevede că aceste procente se calculează dela venitul net impozabil la comercial.

Măsura e motivată cu aceea, că aceste rezerve sunt un beneficiu nedistribuit, care poate căpăta diferite destinațiuni.

Asemenea se reduc și cotele de amortizare ale imobilelor, la uzine dela 8 la 5%, iar pentru restul clădirilor dela 5 la 3%. Aceste amortizări sunt specificate în art. 31 pct. 6 din lege.

Noi însă știm, că adausul la § 83 și 84 din instrucțiunile L. C. D., publicat în Monitorul Oficial 55/1932 prevede, că într'cât fondurile de amortizare constituite conform art. 31 alin. 6 și 7 sunt destinate refacerii investițiilor, nu li se poate da altă destinație, iar pentru cazul că ar interveni o modificare a naturii fondurilor, se va proceda la taxarea lor atât cu impozitul comercial, cât și cu cel mobilier.

Asemenea prevede adausul la § 88 pct. a) din instrucțiuni, publicat în acelaș Monitor oficial, că atunci când o societate anonimă distribue o parte din rezervele sale, acele se vor taxa cu impozitul mobilier, întocmai cum se impun dividendele.

Iată deci, că motivarea din declarațiile amintite nu-și are locul aci și cu atât mai puțin motivarea ce se mai dă, că rezervele trebuie atrase la impunere, fiindcă dividendele nu supoartă impozitul comercial, ci sunt taxabile numai la mobilier.

Săracile dividende! Să amintești azi acționarilor de dividende, ori să vorbești în casa spânzuratului de funie, tot una e. Dar mi-te să mai spui și că nu sunt suficient taxate și din cauza aceasta trebuie să impui și rezervele! Să examinăm nișel ce impozite supoartă aceste dividende după legea în vigoare. Mai întâi fiind scăzute din profitul societății conform art. 33., se impun la complimentar conform art. 42 cu un impozit, care poate varia după rentabilitate până la 27%. Este adevărat că de acest impozit, care e în funcție de rentabilitate, ne-a cam ferit soarta, rentabilitatea mai mare fiind azi o fantomă care nu se prea arată. În schimb rămân adăionalele cu 6% plus 1% drumuri și impozitul mobilier cu 13.20% plus din nou adăionale 3% plus 1% pentru drumuri, deci în cel mai bun caz acest venit e impus cu 24.20% dacă acțiunile sunt nominative, iar dacă sunt la purtător cu 27.50%. Repetez, aceasta fără impozitul complimentar.

Dacă deci dividendele în forma aceasta nu sunt suficient impuse și faptul acesta urmează să mai atragă și alte impuneri, ca aceea a rezervelor, să judece oricine.

O altă măsură anunțată este înăsprirea represiunii în materie de evaziune fiscală. Nu avem nimic de zis contra înăspririi amenzilor cu atât mai puțin contra faptului, că se vor pedepsi nu numai contribuabilii, ci și organele fiscale, cari vor ajuta evaziunea. Ne temem însă, că această măsură să nu dea anză organelor fiscale la un exces de zel vexatoriu pentru contribuabili. Ne temem, fiindcă suntem pășiți și știm că în materie fiscală chiar și adevărul curat ca aurul e tot atât de greu de demonstrat, dacă organele fiscalului dovedesc o cât de mică neînțelegere a situației, a contabilității — nici nu mai vorbesc de o eventuală reavoință — sau dacă aceste organe tind a-și crea merite cu tot prețul în fața autorităților superioare. Ne-a fost dat să vedem un caz, în care o sumă de milioane plătită în costul unei clădiri din contul imobile, deci evidențiată în bilanș la active, a fost impusă ca venit, fiindcă susținea reprezentantul fiscalului, de unde avea societatea banii, dacă nu ar fi avut venituri. Și acest reprezentant al fiscalului, care ocupa o treaptă destul de înaltă în ierarhia fiscală, mai iera pe deasupra și expert contabil. Cauza a ajuns în fața Curții de apel, unde i s'a dat câștig de cauză contribuabilului. Dar o sumă însemnată detrasă din averea societății timp de câțiva ani, până s'a adus hotărârea definitivă, dobânzile pierdute, timpul pierdut etc., toate aceste nevoi au rămas în sarcina bietului contribuabil.

Și dacă un atare organ fiscal ca cel descris mai sus a putut săvârși o astfel de eroare (împreună cu comisiunea de apel) la ce ne putem aștepta dela organele mai mărunte?

De aceea acceptăm orice pedepse, când ne vom face vinovați de rea-credință de evaziune fiscală, am dori însă să vedem înființate pedepse și pentru acei funcționari fiscali, cari greșesc contra contribuabilului și îi cauzează pagube, câteodată deadreptul ruinătoare. Pedepse mai aspre pentru cei cari vădesc rea-voință și delăturarea din post a acelor, cari arată neștiință. Așa cum procedează toată lumea cu cap. Dacă cineva nu e capabil să-și îndeplinească corect funcția ce i s'a încredințat, se delătură. Dar nu numai atunci, când eroarea omisa e în detrimentul fiscalului, ci și când păgubește contribuabilii. Au drept și contribuabilii la nișică apărare, doar ei susțin fiscalul. Socot de altfel, că lipsa de sancționare a funcționarilor cari greșesc, cu sau fără intenție, în detrimentul contribuabililor, a dat naștere în bună parte incuriei ce se trîmbează în lungul și latul țării, căci ce putea face contribuabilul lipsit de apărare, decât, ca să evite pagube mai mari, să ofere mită, pentru a i se face dreptate, o pagubă cu siguranță mai suportabilă.

Că e o practică profund condamnabilă admit, dar mai condamnabil este să-l lași pe contribuabil fără apărare și să-l silești oarecum la fraude, ca mai apoi să-l poți pedepsi cât mai drastic. Mai trebuie avut în vedere, că nu oricine dispune de rezistența materială să plătească sute de mii unde nu datorează și să aștepte cu anii până când ultimul for îl repune în drepturi. Cei mai mulți contribuabili când își văd toba la poartă urmează proverbul: până treci puntea, te aliezi și cu dracul.

De aceea m'am bucrat, cetind că se vor lua măsuri pentru accelerarea judecării apelurilor. Bucurie de scurtă durată, fiindcă imediat se explică în ce constă accelerarea. E vorba ca viciile formale ale proceselor verbale de contravențiune să nu ducă la anularea lor și ca proba cu martori să fie delăturată. Apoi, ca tribunalele să nu mai suspende executarea, nici dacă partea depune cauțiune. Deci tot ușurări pentru gloată.

Tot astfel cred, că se va dovedi de o măsură mai mult vexatorie, decât practică ștergerea autorității lucrului judecat. Până acum dacă cu chin cu vai treceai prin toate instanțele și ajungeai la o hotărâre definitivă cu privire la impunerea unui an, aveai toată latitudinea să începi dacapo procedura pentru anul următor. De aci încolo ni se promite, că timp de 10 ani mai putem avea plăcerea să ni se revizuiască hotărârile date în ultima instanță, dacă vreun organ fiscal ar afla nimerit. Ce înseamnă aceasta pentru o societate cu gestiune mare, cu arhivă de mii de kilograme și-o pot închipui numai aceia, cari nu și-au aranjat impozitele pe cale amiabilă, ci au fost puși în dreptul lor de ultima instanță. Și se pot relua doar cercetările din nou a impozitelor pe 6—8 ani deodată. Ba după cât cunoaștem deprinderile fiscale, putem fi siguri, că se va da ordin organelor subalterne, ca înainte de expirarea termenului de 10 ani să se facă necondiționat revizuirea, precum se dăduse în anii trecuți ordinul, că dacă impunerea nu poate fi mai mare într'un an decât în cel precedent, să se trimeată întreg dosarul la București. Instanțele locale în frunte cu curțile de apel nu erau suficiente.

Se înțelege apoi, că dreptul de a nu lua în considerare autoritatea lucrului judecat îi revine numai fiscalului.

Mă cuget numai — și mă bazez pe experiență — când va avea bietul contribuabil timpul și liniștea necesară să se mai ocupe și de afacerile sale propriu zise, în afară de cele fiscale. Că societățile anonime, cari de regulă au o activitate mai întinsă, vor trebui să țină câțiva funcționari și încă din cei mai buni, numai pentru aranjarea chestiunilor fiscale, nici nu mai încapе îndoaială.

O singură mângăiere tot ne-a mai rămas. Se vor reduce cvotele impozitului complementar. Deci cine va produce o rentabilitate de peste 500% față de capital și rezerve nu va mai plăti ca impozit complementar 27% ci mai puțin. Suntem salvați!

Și ca să nu las neamintită vreuna din fericitorile intențiuni ce ni s'au relevat, trebuie să mai amintesc, că vor fi impuse separat și clădirile adaptate industriilor, ce-i drept cu impozit de bază mai redus, fiindcă probabil se va reduce cvota impozitului pe clădiri dela 12 la 10%; apoi clădirile noi se vor impune și la global; se vor cere tablouri despre dividendele și tantiemele plătite de societăți (sau cerut și până în prezent) și în fine vom avea publicitatea declarațiilor și actelor de impunere.

Nu pot încheia fără să scot în evidență, că dacă toate măsurile anunțate privesc aproape numai societățile anonime, apoi traducerea în fapt a acestor măsuri fiscale înseamnă o adevărată catastrofă pentru societăți.

Aceste societăți anemiate cum sunt — cercetați cursul acțiunilor — numai au nevoie de prea multe greutăți până să sucumbe și mă întreb, dacă acționarii micilor societăți dela sate, cari de multeori și-au tras bucățica dela gură, au renunțat la dobânda agonisei lor, la dividende, pentru a crea un fond de rezervă, a-i da o vitalitate acelui factor economic important, care este institutul de credit și de economie, — dece acest fapt trece în ochii cârmuitorilor noștri drept un lucru condamnabil bazat pe o îngăduință excesivă a legii. Fără acest spirit de cruțare și de fortificare a activului național, în împrejurările cari au urmat războiului, de mult am fi ajuns acolo, de unde vor să ne salveze ocărmuirile: la falimentul economiei naționale. Și nu trebuie să se uite că societățile anonime cari dau pâinea de toate zilele la zeci de mii de familii și varsă în visteria statului și azi miliarde sub formă de impozite directe și indirecte, nu e bine să fie tratate ca niște paraziți crescuți cu îngăduința excesivă a legii. Am arătat de altfel, care e acea îngăduință excesivă: impozite de 25—27%. A desființa aceste instituții numai fiindcă nu pot plăti impozite directe mai mari după pierderile suferite în urma vitregiei vremurilor și în bună parte în urma greșelilor guvernanților, înseamnă a scoate temelia de sub edificiul nostru economic.

Sperăm însă că intențiunile susarătate vor rămânea numai intențiuni.

N. OPRISIU.

Situația.

Avem stare de asediu pentru a împiedeca întrunirile, demonstrațiile pe străzi, procesiunile (religioase), pentru a censura scrisul, pentru a putea evacua pe indivizii certați cu poliția ș. a. m. d.

Printr'un manifest guvernul a făcut apel la lucrătorii C. F. R. și a fabricilor, la funcționarii publici și studenți și la presă, apelând la sentimentele lor patriotice, ca să se abțină dela orice manifestări, cași în vremurile acestea turburi sunt cel mai prielnic mijloc pentru propaganda comunistă, de a crea o atmosferă de nesiguranță și destrămare.

Ca să lucrăm cu rezultat avem neapărat nevoie de liniște. În această privință starea de asediu ne va fi de folos. Liniștea câștigată pe această cale nu rezolvă însă problemele scoase la iveală prin mișcările din ultimele săptămâni.

Aceste mișcări își au cauzele lor, cari neapărat trebuiesc soluționate, dacă cu adevărat voim să avem liniște și siguranță.

Pentru mișcările muncitorești și studențești nu era nevoie de stare de asediu, ele neprezentând caracter prea grav.

Cu mișcarea comunistă chestia se agravează, aproape toți comuniștii fiind străini, iar în ultimul timp și funcționari de stat.

Autoritățile publice, cari sunt chemate de a păzi siguranța și de a închea temelia viitoare a țării lasă mult de dorit. Limba românească nici chiar în București nu este respectată așa după cum ar trebui. Se tolerează, ba sunt cazuri când se favorizează elemente străine în diferite locuri unde nu au ce căuta. Vorbesc aici de serviciile publice ale statului și de diferitele legături de afaceri (furnituri, intervenții etc.) cu statul, de. ex. în birourile de economat ale C. F. R-eului, furnizori sau reprezentanți de ai furnizorilor fac o gălăgie nerușinată în ungurește.

Legea românească în politica conducătoare a țării nu mai contează. Școala, nici măcar cea dela sate nu mai are nici o legătură cu biserica, ne modernizăm.

Rezultatul este că suntem încă legați de elemente cari n'au nimic sfânt în ele și cari abia așteaptă momentul să ne tradeze sau să ne vândă.

În astfel de împrejurări nu-i mirare ca curentele cuzist și gardist prinde teren în opinia publică curat românească, care i-a trimis în parlament.

Procedând cu starea de asediu contra conducătorilor acestui curent, poate că-i potolești. Cauzele cari i-au dat naștere vor perzista atâta vreme, cât România-mare nu va fi țara românilor adevărați.

Am intrat în sezonul încheierii bilanțurilor.

Până în prezent nu s'a publicat decât ce-l al Băncii Naționale.

Judecând după tonul din Bursă:

Bancarele nu arată rezultate rodnice. Pentru bancare nici un interes. Singură la Banca Românească au fost oarecari mișcări, provocate de svonul, că va da dividend. Asemenea la Creditul Industrial.

La industriale: Reșița, Letea, Clădirea Românească, Mica se afirmă, că vor da dividend.

S. T. B. (tramvai) de asemenea.

De când hârtiile de dividend au realizat oarecari urcări de cursuri, petroliferele în schimb au suferit scăderi destul de simțitoare.

Rentele s'au menținut și probabil se vor menține și în viitor bine, deoarece cât privește plata cuponului, nu există nici un dubiu.

Valutele efective au pierdut mult din agio-ul față de cursurile oficiale, el fiind la toate sub 10⁰/₀.

La aur agioul este de 15⁰/₀.

În zilele din urmă a cam dispărut vioiciunea din bursă. Transacțiunile sunt foarte reduse.

Nu sunt excluse scăderi de prețuri.

București.

REMIZIBR.

CRONICA

Legea asanării și procesele curente. Înalta Curte de casație s. III, respingând recursul făcut de d. G. D. Ionescu Clejani, în proces cambial cu Banca agriculturii și exportului din Capitală, a soluționat o interesantă problemă de drept în legătură cu caracterul și limitele de aplicațiune a textelor art. 14 și 35 din legea de asanare a datorilor agricole.

Recurentul făcuse apel contra sentinței tribunalului local prin care fusese obligat la plata sumei de Lei 800 mii datorități, cambialmente, băncii reclamante.

Apelul urma să se judece la Curtea din București s. I.

Înainte de a se păși în fond însă, d-se a ridicat incidentul de suspendare a judecății pe îndoit motiv — de litispendență și conexiune — bizuit pe art. 14 și 35 din legea asanării, adică pentru că având cerere de asanarea datorilor, pendinte la trib. Vlașca, Curtea n'ar mai putea judeca valabil acțiunea ci câtă a trimite dosarul instanței de asanare spre a se da o singură hotărâre în cauză de regularea plății în 30 de ani (40⁰/₀).

Incidentul a fost respins ca fără temei pe considerațiunea că, conform Art. 14 și 35 invocate s'au suspendat numai măsurile de urmărire și de executare, nu însăși procedura de stabilire pe cale judecătorească a creanțelor precum nu s'a suspendat nici obținerea hotărârilor definitive.

Înalta Curte respingând recursul, a confirmat acest fel de a vedea al instanței de fond.

Numărul și valoarea polițelor protestate în 1932. După datele statistice judiciare, în anul 1932, s'au protestat în țara întreagă 244,822 polițe în valoare totală de Lei 5,566.565,166.

Datele de mai sus nu sunt complete necuprinzând pe Decembrie a tr., decât cifrele referitoare la Muntenia și Dobrogia.

Noile timbre fiscale. Pe ziua de 1 Februarie 1933, se pun în circulație timbre speciale pentru facturi și borderouri din seria 100 A., de 2, 4, 10, 50 și 100 Lei.

Timbrele pentru facturi și borderouri au dimensiunile 42×52 mm. și sunt formate din două părți des-

părțite printr'o perforatură: partea stângă a timbrului are stema țării, iar partea din dreapta are efigia M. S. Regelui Carol II.

Ambele părți ale timbrului au la partea superioară cuvântul „România”, la mijloc valoarea și în partea de jos seria imprimată pe un fond format din cifrul regal.

Cele două părți ce compun timbrul sunt separate prin cuvintele: facturi, borderouri.

Culorile acestor timbre ce se pun în circulație pe ziua de 1 Februarie 1933 din seria 100 A. sunt:

Cele de 2 Lei de culoare albastră, cele de 4 Lei de culoare roșe, cele de 10 Lei de culoare violet, cele de 20 Lei de culoare brună, cele de 50 Lei de culoare portocalie (orange), cele de 100 Lei de culoare oliv.

Cu această ocaziune se aduce la cunoștința generală că facturile și borderourile care dela data de 1 Februarie nu vor fi timbrate cu timbrul special în modul arătat de lege, adică partea cu stema țării pe cotorul facturii și borderoului iar partea cu efigia Regelui pe factură sau borderou, se consideră netimbrate, iar eminenții lor devin pasibili de amenda prevăzută de art. 34 legea timbrului.

„Viitorul“ Bancă de Credit s. a., Iara.

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului „Viitorul”, Bancă de Credit s. a., Iara din județul Turda sunt invitați la

a VI-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în localul institutului, în ziua de 28 Februarie 1933, la ora 10 cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale;
2. Raportul Consiliului de administrație Bilanțul cu Profit și Pierdere și Raportul Consiliului de censored;
3. Descărcarea Consiliului de administrație și censored;
4. Distribuirea beneficiului net;
5. Aprobarea din nou a hotărârii luată în procesul verbal din anul 1932 cu privire la lichidarea băncii (conform art. 201—209 din Cod. Com.)
6. Complectarea Consiliului de lichidare;
7. Eventuale propuneri.

I a r a, la 6 Februarie 1933.

Consiliul de administrație.